

OBSAH

Úvod	9
1 Dítě předškolního věku v rodinném prostředí	12
1.1 Vrstání dítěte do rodiny	13
Poporodní přijetí	14
První rok – skrytý základ	16
1.2 Čím je pro nás dítě mezi prvním a čtvrtým rokem	17
1.2.1 Dítě jako objevitel	21
Objevuje prostor a jeho uspořádání	21
Objevuje přes svoje smysly	21
Objevuje materiály a ovlivňuje tvary	24
Objevuje své pohybové možnosti	25
Objevuje řeč a svoji schopnost se vyjádřit	25
Objevuje sebe a druhé lidi	27
1.2.2 Rodící se osobnost	28
Malý tyran	30
1.2.3 Příjemce pravidel a stylu života	35
Ženská a mužská role	35
Soužití a jídlo	36
Sourozenectví	37
Bázlivost a úzkostnost	40
V čem spočívá označení „moje dítě“	42
Co nemusíme v rodině odhadnout	44
1.3 Starší předškolák – dítě pěti až šestileté	47
1.3.1 Dítě a širší společnost	48
Potřebuje vrstevníky	48
Je soutěživé i žárlivé	49
Přijímá, rozumí a začleňuje se	51
Zapouští kořínky v místě, kde žije	52
Má první zájmy	53
Trápí ho stud, obavy a může být ohrožené	55
1.3.2 Dítě jako občan	58
Jak přijímá odlišnosti	59
Je altruistické?	60

	Mezníky v sociálním začleňování	62
	Vstup do mateřské a základní školy – iniciační význam	62
2	Úvaha rodičů o mateřské škole	65
2.1	O čem přemýšlet při volbě mateřské školy?	66
	Děti se speciálními potřebami	67
	Hyperaktivní dítě	68
	Různé typy mateřských škol	71
2.2	Očekávání a změny	72
	Jak dítě na mateřskou školu připravit	74
	Doporučující desatero	75
2.3	Co udělat pro dobrou adaptaci	78
	Jak může dítě v adaptační fázi reagovat	79
	Provázanost pocitů rodičů a dětí	81
3	Současná mateřská škola	83
	Pohled do budoucnosti školy	84
3.1	Jaké jsou mateřské školy	85
	Jak vidí učitelky současnou mateřskou školu	86
	Jak vidí učitelky dítě předškolního věku	87
3.2	O co se jednotlivé mateřské školy snaží	88
	Spolupráce s rodinou	89
3.2.1	Nedirektivní přístupy	90
	Akceptace	92
	Empatie	92
	Autenticita	93
	Aktivní naslouchání	94
	Empatický rozhovor	94
	Pozitivní školní klima	96
3.3	Vlastní školní programy	97
3.3.1	Třídní programy	100
	Výchovně vzdělávací cíle	101
	Adaptační fáze	101
	Členění programu	104
	Hra jako respektovaná potřeba i metoda	105
	Pohoda, péče, tvořivost a poznávání	108
3.3.2	Příprava na základní školu	109
	Školní zralost	112
	Školní připravenost	114
	Děti s odkladem školní docházky	116
3.3.3	Klima školy vytvářejí učitelé	119
	Role v pracovní skupině	122
	Překážky pro příznivé vztahy	123

	Kvalitní klima ve společné komunitě rodičů a učitelů	127
4	Pohled do obsahu předškolního vzdělávání	128
4.1	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.	129
	Dítě a jeho tělo	131
	Dítě a jeho psychika	132
	Dítě a ten druhý	134
	Dítě a společnost	135
	Dítě a svět	137
	Podmínky předškolního vzdělávání	138
4.2	Komplexně zaměřené vzdělávání	140
	Tematické celky a projekty	141
	Význam hry	146
	Jak můžeme přispět ke kvalitní hře	147
4.2.1	Osobnostní a sociální rozvoj	148
	Prosociální chování	151
	Dramatická výchova	153
	Interkulturní výchova	158
4.2.2	Skupinové soužití dětí	162
	Věkově smíšené třídy	163
	Věkově stejnorodé třídy	165
4.3	Některé alternativně zaměřené modely mateřských škol	166
4.3.1	Waldorfská mateřská škola	166
	Doba a místo vzniku	166
	Základní myšlenky	167
	Jaké cíle si klade	168
	Kam směřuje obsah práce	168
4.3.2	Mateřská škola Marie Montessori	170
	Doba a místo vzniku	170
	Základní myšlenky	171
	Jaké si klade cíle	171
	Kam směřuje obsah práce	172
4.3.3	Mateřská škola Začít spolu	173
	Doba a místo vzniku	173
	Základní myšlenky	174
	Jaké si klade cíle	175
	Kam směřuje obsah práce	175
4.3.4	Mateřská škola s programem podpory zdraví	177
	Doba a místo vzniku	177
	Základní myšlenky	178
	Jaké si klade cíle	179
	Kam směřuje obsah práce	179

5	Jak společně pracovat ve prospěch rozvoje svého dítěte	182
	Vzájemné uznání a podpora	185
	Zpětné vazby pro učitele a rodiče	186
	Závěr	188
	Literatura	191